

Hemşirelik Bilimi Dergisi

Journal of Nursing Science

<http://dergipark.gov.tr/hbd>

e-ISSN:2636-8439

DOI: <https://doi.org/10.54189/hbd.1223514>

Sistematiik Derleme

Türkiye’de Yayınlanan Hemşirelik Dergilerinin İncelenmesi

Analysis of Nursing Journals Published in Turkey

Ayla ÜNSAL ^a, Büşra KAR ^{*,b}, Ozan Hüseyin KIZILDOĞAN ^c

^a Prof. Dr., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, KIRŞEHİR, TÜRKİYE

^b Lisans Öğrencisi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, KIRŞEHİR, TÜRKİYE

^c Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, KIRŞEHİR, TÜRKİYE

ÖZET

Giriş: Bu araştırma, Türkiye’de yayımlanan hemşirelik dergilerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı nitelikteki bu çalışmada, internet ağı üzerinden Google Scholar, PubMed, ASOS, Atıf Dizini, Piri Keşif Aracı, SOBIAD, UpToDate veri tabanlarında adımda hemşirelik kelimesi geçen dergiler halka açık veriler üzerinden taranmıştır.

Bulgular: Elde edilen sonuçlar doğrultusunda, Türkiye’de ilk yayımlanan hemşirelik dergisinin 1950’de yayımlanan Türk Hemşireler Dergisi olduğu saptanmıştır. 1950-2022 yılları arasında toplam 34 hemşirelik dergisinin basıldığı görülmüştür. Günümüzde bu dergilerden 28 tanesinin basılmaya devam ettiği belirlenmiştir. Aktif olan bu dergilerin tamamında hem Türkçe hem de İngilizce yayımlar basılmaktadır. Hemşirelik derneklerinin de dergi yayımladığı fakat birçok derginin üniversite bünyesinde yayım yaptığı saptanmıştır. Dergilerin ulusal ve uluslararası pek çok indekste tarandığı görülmüştür.

Sonuç: Sonuç olarak; hemşirelik mesleğinin daha fazla gelişebilmesi için ulusal hemşirelik dergilerinin sayısının ve yayım yapan dergilerin yayım sıklığının artırılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Hemşirelik, Hemşirelik Dergileri

ABSTRACT

Background: This research was conducted to examine the nursing journals published in Turkey.

Methods: In this descriptive study, journals with the word nursing in the databases of Google Scholar, PubMed, ASOS, Citation Index, Piri Discovery Tool, SOBIAD, UpToDate were searched through publicly available data.

Results: In line with the results obtained, it was determined that the first nursing journal published in Turkey was the Turkish Nurses Journal published in 1950. It was seen that 34 nursing journals were published between 1950 and 2022. It has been determined that 28 of these journals continue to be published today. Both Turkish and English publications are published in all of these active journals. It was determined that most of the journals were published by nursing associations after universities. It has been observed that the journals are scanned in many national and international indexes

Conclusion: As a result; In order to further develop the nursing profession, it may be recommended to increase the number of national nursing journals and the publication frequency of publishing journals..

Keywords: Türkiye, Nursing, Nursing Journals

*Sorumlu Yazar: Büşra KAR

Adres: Güldiken Mahallesi Bekir Sami Özbacı Caddesi, Merkez/KIRŞEHİR, TÜRKİYE

e-posta: busrakar479@gmail.com

Geliş Tarihi: 16.05.2022

Kabul Tarihi:21.11.2023

GİRİŞ

Günümüzde insan sağlığının korunması ve daha iyi bir seviyeye ulaştırılması için sürekli yeni tanı ve tedavi yöntemleri geliştirilmektedir. Gelişime uyum sağlamak için bilimsel bir bilgi birikimi ve bu bilgiler doğrultusunda sürekli araştırma yapılması gerekmektedir. Hemşireler yaşamın her döneminde insanın yanında olan sağlık profesyonelleridir. Bu nedenle hemşirelik , bilimsel bir dayanağı olması gereken ve bu bilimsel yeni bilgiler ışığında gelişebilecek bir meslek grubudur (Özsoy, 2000; Bongiorno ve ark., 2005; Al, 2008) . Bilimin gelişmesini sağlayan dergiler, araştırılıp aktarılmak istenen konular üzerine hazırlanan, belirli aralıklarla paylaşılan yayım organlarıdır. Ele alınan konular, dilin kullanılış biçimi ve yayım sıklığı derginin okunmasını etkileyen faktörlerdir. Günümüzde birçok alanda dergiler hazırlanmakta ve yayımlanmaktadır. Sağlık bilimi de bu alanlardan biridir. Sağlık biliminin önemli bir parçası olan ve sürekli araştırmaya, gelişime açık hemşirelik mesleği bu yayım organını sık kullanmaktadır. Bu açıdan düşünüldüğünde hemşirelik dergileri mesleği öğrenmede ve iletmede büyük yarar sağlamaktadır. Hemşirelik mesleğinin bu doğrultuda gelişmesi ancak mesleğe yeni başlayanlara, hemşirelik öğrencilerine ve hemşire akademisyenlere bilimsel verilerin dergiler yoluyla aktarılmasıyla mümkün olabilecektir (Oermann ve ark, 2008; Kaya ve ark., 2019). Hemşirelik mesleğinin bilimsel açıdan gelişmesi için bakımın niteliği ve sağlık sisteminin gelişmesi, hemşirelik mesleğini yapan kişilerin gelişimi, toplumun hemşirelik mesleğine olan bakış açısı ve mesleğin statüsü çok önemlidir. Bunun için uzun yıllar uluslararası ve ulusal düzeyde çalışmalar yapılmıştır. Hemşireler, bilimsel çalışmalar yapmaları için teşvik edilmiştir ve araştırma yapmaları sağlanmıştır. Bu süreç sonunda bilimsel hemşirelik dergilerinin ortaya çıkması kaçınılmaz olmuştur.

Uluslararası anlamda hemşirelik ile ilgili ilk yayımlar, 1888 yılında ortaya çıkmış ve hemşirelik tarihinde bu yayımlardan kısa bilgiler şeklinde söz edilmiştir (Avena & Barbosa, 2018). Dünyada ilk hemşirelik dergisi 1900 yılında yayımlanan American Journal of Nursing dergisidir. Bu dergi, dünyanın en eski ve en saygın, geniş tabanlı hemşirelik dergisidir (AJN, 2022). Bu dergiyi 1902 yılında yayımlanan British Journal of Nursing takip etmiştir. Bu dergide geniş

ölçüde hastanelerle ilgili bilgiler yer almıştır. Bunun yanında hastalar, hastalıklar, tıp ve tedavi, hastane ekipmanları ile ilgili yazılara da yer verilmiştir. 1952’de Nursing Research ve yine aynı yıl Nursing Outlook, 1963 yılında International Journal of Nursing Studies, 1967 yılında Image ve Stetler/Marram Model for Application of Research Findings to Practice dergileri, 1968 yılında Canadian Journal of Nursing Research yayımlanmıştır. 1970’li yıllarda Advances in Nursing Science, Research in Nursing & Health, The Journal of Advanced Nursing ve The Western Journal of Nursing Research ve Nursing yayımlanmaya başlayan hemşirelik dergileridir (Polit & Beck, 2003; Burn & Grove, 2005; Polit & Beck, 2010). 1977 yılında dünyada 65 tane hemşirelik dergisi yayımlandığı tespit edilmiştir. 1986 yılında Kanada, İngiltere, Avustralya ve İsviçre’de toplam 130 hemşirelik dergisi basılmıştır. Bu dergilerde yer alan çalışmaların; yönetim, eğitim, genel uygulamalar, araştırma ve özel uygulamalar ile ilgili konular olduğu saptanmıştır (Polit & Beck, 2003; Burns & Grove, 2005; Polit & Beck, 2010; Karabulut ve ark., 2019).

Türkiye’de ilk hemşirelik dergisi ise 1950 yılı itibariyle literatüre girmiştir. Türk Hemşireler Derneği’ne (THD) ait bir yayım organı olan “Türk Hemşireler Dergisi” 1950 yılından itibaren yayımlanmaya başlamıştır. Araştırmaları yürüten hemşirelerin sayısındaki artış ve hemşirelik araştırmalarını çevreleyen kavramsal konularla ilişkili tartışmalar 1970’lerde başlamış, bu dönemde sadece hemşirelik araştırmalarına odaklanan dergiler yayımlanmıştır. Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi’nin 1981 yılında, Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi’nin 1985 yılında, Hacettepe Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi’nin 1994 yılında, Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi’nin 1997 yılında, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi’nin 1998 yılında, Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi’nin ve Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi’nin 1999 yılında çıkarıldığı bilinmektedir. Bu veriler ele alındığında 2000’li yıllara kadar hemşirelik adına çıkarılan dergi sayısı sekizdir. Türkiye’de hemşirelik biliminin 1990’larda olgunluk dönemini yaşamaya başladığı kabul edilmektedir. Bu dönemde kanıta dayalı uygulama ile ilgilenen, hemşireler arasında derinlemesine ve

klirik odaklı araştırmaların artmasına paralel olarak ortaya çıkan araştırma dergileri yayımlanmıştır (İlhan & Karabulut, 2016; Baysal ve ark., 2018).

Günümüzde hemşirelik dergileri yayımlanmaya devam etmekte ve gelişim göstermektedir. Ancak ulusal düzeyde basım yapan hemşirelik dergilerinin tarihçeleri ve günümüzdeki durumu pek bilinmemektedir. Bu düşünceden yola çıkılarak yapılan bu çalışmanın amacı, Türkiye’de yayımlanan hemşirelik dergilerinin ilk basım yıllarını, basım sıklığını, dergi sahibini ve tarandığı dizinlerin incelenmesini sağlamaktır.

YÖNTEM

Tanımlayıcı nitelikteki bu araştırmada, Türkiye’deki hemşirelik dergilerinin incelenmesi amacı ile internet ağı üzerinden Google Scholar, PubMed, ASOS, Atıf Dizini, Piri Keşif Aracı, SOBIAD, UpToDate veri tabanlarında adında hemşirelik kelimesi geçen dergiler halka açık veriler üzerinden taranmıştır. Araştırma kapsamında Türkiye’de yayımlanan ilk hemşirelik dergisinden itibaren günümüze kadar geçen 72 yıllık verilere yer verilmiştir. Araştırmada analiz edilen değişkenler şunlardır; dergi adı, derginin ilk basım yılı, yıldaki basım sıklığı, kim tarafından yayımlandığı, yayım dili ve tarandığı indeksler. Ayrıca dergilerin linkine de bulgularda yer verilmiştir. Veriler herkesin ulaşabildiği web sitelerinden elde edildiği için etik kurul iznine gerek bulunmamaktadır.

BULGULAR

Türkiye’de hemşirelik alanındaki dergilerin incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmanın bulguları Tablo 1’de sunulmuştur.

Türkiye’de hemşirelik dergileri yayım hayatına geç başlamıştır. Bu nedenle dergi tarihinin kısa bir geçmişi vardır. Türkiye’de ulusal hemşirelik dergileri 1950 yılında Türk Hemşireler Derneği’nin çalışmalarıyla Türk Hemşireler Dergisi adı altında yayıma başlamıştır. Bu dergi 2005 yılına kadar basımına devam etmiş, 2005-2020 arasında basılmamıştır. Daha sonra 2020 yılında ismi değiştirilip Türk Hemşireler Derneği Dergisi olarak tekrar basılmaya başlamıştır.

Türk Hemşireler Dergisi çıkarıldıktan sonra araya uzun bir süre girmiş, 31 yıl hiç hemşirelik dergisi çıkarılmamıştır. 1981 yılında İstanbul Üniversitesi’nin çalışmalarıyla Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi yayım hayatına girmiştir. Florence Nightingale dergisi 1992 yılında ve 1996-1998 yılları arasında yayım yapmamıştır. 1985 yılında Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi yayım hayatına girmiş ve 2011 yılında Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi olarak adını değiştirerek yayım hayatına devam etmektedir.

1994-1999 yılları arasında hemşirelik dergilerinin çıkarılması bir ivme kazanarak beş yıl içerisinde beş tane dergi çıkarılmıştır. Bunlar; 1994 yılında Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi olarak yayım hayatına girmiş ve 2014 yılında Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi adıyla yayım hayatına devam etmektedir. 1997 yılında Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Cumhuriyet Hemşirelik Dergisini çıkartmıştır. 2019 yılında bu dergi basılmamaya başlamıştır. 1998 yılında Atatürk Üniversitesi tarafından Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi yayımlanmaya başlamıştır. Derginin ismi 2010 yılında Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 2022 yılında ise Journal of Nursology olarak değiştirilmiştir ve günümüzde yayım hayatına devam etmektedir. Türkiye’de 1999 yılında iki hemşirelik dergisi çıkarılmıştır. Bunlar; Yoğun Bakım Hemşireler Derneği’nin bir yayım organı olarak Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi ve Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Derneği’nin çalışmalarıyla çıkarılan Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi’dir. Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi, 2019 yılında yayım yapmayı bırakmıştır.

2000-2010 yılları arasında çıkarılan hemşirelik dergileri incelendiğinde; sekiz tane hemşirelik dergisinin yayımlanmaya başladığı görülmektedir. 2004 yılında Koç Üniversitesi tarafından Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi, Türk Nefroloji Diyaliz ve Transplantasyon Hemşireliği Derneği tarafından Nefroloji Hemşireliği dergisi çıkarılmıştır. 2008 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi tarafından Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi ve Maltepe Üniversitesi tarafından Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı e-Dergisi, 2009 yılında Diyabet Hemşireliği Derneği tarafından Türk Diyabet Hemşireliği

Dergisi ve Türkiye Klinikleri tarafından Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi, 2010 yılında Psikiyatri Hemşireliği Derneği tarafından Psikiyatri Hemşireliği Dergisi ve Türk Kardiyoloji Derneği tarafından Kardiyovasküler Hemşirelik Dergisi yayım hayatına girmiştir ve halen yayımlanmaya devam etmektedirler.

2011-2015 yılları arasında çıkarılan hemşirelik dergileri incelendiğinde 10 tane hemşirelik dergisinin çıkarıldığı görülmektedir. 2012 yılında Hedef CS Basın Yayın tarafından Sağlıkla Hemşirelik Dergisi, 2014 yılında Yönetici Hemşireler Derneği tarafından Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi ve Güven Plus Grup A.Ş. tarafından Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi çıkarılmıştır. 2015 yılında; Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gaziosmanpaşa Taksim Eğitim ve Araştırma Hastanesi tarafından JAREN Hemşirelik Akademik Araştırma Dergisi çıkarılmış, yine aynı yılda Kadın Sağlığı Hemşireliği Derneği tarafından Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi ve Türkiye Klinikleri özel dal hemşirelik dergileri çıkarılmaya başlanmıştır. Türkiye Klinikleri özel dal hemşirelik dergileri; Türkiye Klinikleri İç Hastalıkları, Cerrahi Hastalıkları, Doğum - Kadın Sağlığı ve Hastalıkları, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Halk Sağlığı Hemşireliği Dergileri olarak çıkartılmıştır.

2016 ve 2022 yılları arasında ise çıkarılan ulusal hemşirelik dergileri sekiz tanedir. 2018 yılında Aydın Adnan Menderes Üniversitesi tarafından Hemşirelik Bilimi Dergisi ve Ordu Üniversitesi tarafından Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi çıkarılmıştır. 2019 yılında Sağlık Bilimleri Üniversitesi tarafından Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi ve Halk Sağlığı Hemşireliği Derneği tarafından Halk Sağlığı Hemşireliği Dergisi basılmıştır. 2020 yılında Cerrahi ve Sterilizasyon Hemşireliği Derneği tarafından Cerrahi Ameliyathane Sterilizasyon Enfeksiyon Kontrol Hemşireliği Dergisi ve ASOS Eğitim Bilişim Danışmanlık tarafından Yaşam Boyu Hemşirelik Dergisi yayımlanmaya başlamıştır. 2021 yılında Selçuk Üniversitesi tarafından Güncel Hemşirelik Araştırmaları Dergisi çıkarılmıştır. 2022 yılında da Akdeniz Üniversitesi tarafından Akdeniz Hemşirelik Dergisi basılmaya başlamıştır.

Bu çalışmada, Türkiye’de 1950-2022 yılları arasında hemşirelik adı geçen 34 hemşirelik dergisinin basıldığı ortaya çıkmıştır. Bu dergilerden günümüzde altı tanesinin basılmadığı belirlenmiştir. Günümüzde hemşirelik dergisi adı altında aktif olarak yayım hayatına devam eden hemşirelik dergilerinin sayısı 28’dir.

Yayımlanan hemşirelik dergilerinin yayımlanma sıklığı incelendiğinde; senede en az bir, en fazla dört defa olduğu görülmüştür. Çoğunluk olarak bakıldığında, yılda üç sayı olarak dergiler yayımlanmaya devam etmektedir. Yayımlanan dergilerin çoğunun üniversiteler ve bir kısmının da hemşirelik dernekleri tarafından basıldığı belirlenmiştir. Türkiye’de hemşirelik dergileri yayımlanmaya başladığında anadil olarak yayıma Türkçe olarak başlayıp ilerleyen zamanlarda İngilizce dilini de eklemişlerdir. Hemşirelik dergileri bu şekilde uluslararası indekslerde de taranmaya başlayarak daha küresel bir boyuta ulaşmıştır.

Ulusal düzeydeki yukarıda sözü edilen dergilerin tarandığı indexler alfabetik sıra ile şu şekildedir; ASOS Index, China National Knowledge Infrastructure (CNKI), CINAHL, CiteFactor, Cosmos, Crossref, Directory of Research Journals Indexing (DRJI), DOAJ, Doi, EBSCO, EBSCO Academic Search Complete, EBSCO CHINAL, EBSCO CINAHL Complete, EBSCO Host, Emerging Sources Citation Index (ESCI), ESJI, GALE, Gale/Cengage Learning, Google Scholar, Index Copernicus, Index Copernicus International (ICI), İdeal Online, Mendeley, OpenAire Explore, Research Bible, ROAD, Rootindexing, Scilit, SCOPUS, SOBİAD Atıf Dizini, TR Dizin, TÜBİTAK ULAKBİM, TÜBİTAK ULAKBİM Tr Dizin, Türk Atıf Dizini, Türk Medline, Türk Psikiyatri Dizini, Türkiye Atıf Dizini, Türkiye Klinikleri Tıp Veri Tabanı, Türkiye ULAKBİM Tıp, ULAKBİM TR Dizin, ULAKBİM Türk Tıp, World Cat.

Tablo 1.1950-2022 Yılları Arasında Türkiye’de Yayımlanan Hemşirelik Dergileri (n=34)

DERGİ İSMİ	İLK BASIM YILI	BASIM SIKLIĞI (YIL)	DERGİ SAHİBİ	DİLİ	TARANDIĞI DİZİNLER (INDEXLER)	DERGİ LİNKİ
1. Türk Hemşireler Dergisi (1950) Türk Hemşireler Derneği Dergisi (2020)	1950	2	Türk Hemşireler Derneği	Türkçe-İngilizce	Bu dergi 2005’ten 2020’ye kadar basımını durdurmuştur. 2020’de yeni adıyla basılmaya başlamıştır. -Türkiye Atıf Dizini	https://dergipark.org.tr/tr/pub/thdd
2. Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi	1981	3	İstanbul Üniversitesi	İngilizce	Bu derginin 1991-2019 tarihlerindeki arşivi DergiPark’ta yer almıştır. Dergi kendi web sayfasında yeni makale başvurusu almaktadır. -China National Knowledge Infrastructure (CNKI) -DOAJ -EBSCO -Gale -PubMed Central -TÜBİTAK ULAKBİM TR -Web of Science Emerging Sources Citation Index	https://www.fnjn.org/
3. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi (1985) Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi (2011)	1985	3	Ege Üniversitesi	Türkçe-İngilizce	-CiteFactor -Directory of Research Journals Indexing (DRJI) -SOBİAD Atıf Dizini -TR Dizin -Türk Medline -Türkiye Atıf Dizini	https://dergipark.org.tr/tr/pub/egehemsire
4. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi (1994) Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi (2014)	1994	3	Hacettepe Üniversitesi	Türkçe-İngilizce	-EBSCO -Tr Dizin -Türkiye Atıf Dizini	https://dergipark.org.tr/tr/pub/hunhemsire
5. Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi	1997	1	Cumhuriyet Üniversitesi	Türkçe	Basılmamaktadır. 2019’da son yayım alımı yapılmıştır.	https://dergipark.org.tr/tr/pub/cumunu
6. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi (1998) Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi (2010) Journal of Nursology (2022)	1998	4	Atatürk Üniversitesi	Türkçe-İngilizce	-DOAJ -EBSCO CHINAL -TR Dizin -Türkiye Atıf Dizini -ULAKBİM TR Dizin	https://dergipark.org.tr/en/pub/jnursology
7. Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi	1999	3	Yoğun Bakım Hemşireler Derneği	Türkçe-İngilizce	-Türk Atıf Dizini	https://dergipark.org.tr/tr/pub/ybhd
8. Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi	1999	2	Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Derneği	Türkçe-İngilizce	Basılmamaktadır. 2019’da son yayım alımı yapılmıştır.	https://dergipark.org.tr/tr/pub/hemarge
9. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi (2004)	2004	4	Koç Üniversitesi	Türkçe-İngilizce	-China National Knowledge Infrastructure (CNKI) -CINAHL	https://sanerc.ku.edu.tr/yayinlarimiz/journal-education-research-nursing-jern/

Koç Üniversitesi Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi (2020) Journal of Education and Research in Nursing (JERN) (2021)					-EBSCO -DOAJ -GALE -Türkiye Atıf Dizini -Türkiye ULAKBİM Tıp	
10. Nefroloji Hemşireliği Dergisi	2004	3	Türk Nefroloji Diyaliz ve Transplantasyon Hemşireliği Derneği	Türkçe-İngilizce	-ASOS Index -Türk Medline -Türkiye Atıf Dizini	https://dergipark.org.tr/tr/pub/hemsire
11. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi	2008	4	Dokuz Eylül Üniversitesi	Türkçe-İngilizce	-DOAJ -EBSCO Host -Index Copernicus -TR Dizin -Türk Medline -Türkiye Atıf Dizini -ULAKBİM Türk Tıp	https://dergipark.org.tr/tr/pub/deuhfed
12. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı e- Dergisi	2008	3	Maltepe Üniversitesi	Türkçe	Basılmamaktadır. 2010'da son yayım alımı yapılmıştır.	http://dijitalhemsire.net/maltepe-universitesi-hemsirelik-bilim-ve-sanati-e-dergisi/
13. Türk Diyabet Hemşireliği Dergisi	2009	2	Diyabet Hemşireliği Derneği	Türkçe-İngilizce	-ASOS Index -Crossref -Research Bible -ROAD -Scilit -Directory of Research Journal Indexing (DRJI) -Türk Medline -Türkiye Atıf Dizini	https://tjdn.org/index.jsp
14. Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi	2009	4	Türkiye Klinikleri	Türkçe-İngilizce	-EBSCO CINAHL Complete -Index Copernicus -ULAKBİM TR Dizin -Türkiye Atıf Dizini -Türkiye Klinikleri Tıp Veri Tabanı	https://www.turkiyeklinikleri.com/journal/hemsirelik-bilimleri-dergisi/81/identity/tr-index.html
15. Psikiyatri Hemşireliği Dergisi (2010) Journal of Psychiatric Nursing (2022)	2010	4	Psikiyatri Hemşireleri Derneği	Türkçe-İngilizce	-Emerging Sources Citation Index (ESCI) -Gale/Cengage Learning -SCOPUS -TÜBİTAK ULAKBİM -Türkiye Atıf Dizini -Türk Psikiyatri Dizini	https://phdergi.org/tr/
16. Kardiyovasküler Hemşirelik Dergisi	2010	4	Türk Kardiyoloji Derneği	Türkçe-İngilizce	-TR Dizin	https://khd.tkd.org.tr/
17. Sağlıkla Hemşirelik Dergisi	2012	8	Hedef CS Basın Yayın	Türkçe	Basılmamaktadır. 2015'te son yayım alımı yapılmıştır.	https://hedefcs.com.tr/dergiler.html

18. Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi (2014)	2014	3	Yönetici Hemşireler Derneği	Türkçe-İngilizce	-EBSCO -Index Copernicus -TÜBİTAK ULAKBİM -Türkiye Atıf Dizini	https://shydergisi.org/jvi.aspx
19.Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi	2014	3	Güven Plus Grup A.Ş.	Türkçe-İngilizce	Basılmamaktadır. 2019'da son yayım alımı yapılmıştır.	https://www.idealonline.com.tr/IdealOnline/lookAtPublications/journalDetail.xhtml?uId=170
20. JAREN Hemşirelik Akademik Araştırma Dergisi	2015	3	Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gaziosmanpaşa Taksim Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Türkçe-İngilizce	-Crossref -EBSCO Academic Search Complete -Türkiye Atıf Dizini -ULAKBİM TR Dizin	https://jarengteah.org/jvis.aspx
21. Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi	2015	3	Kadın Sağlığı Hemşireliği Derneği	Türkçe-İngilizce	-DOAJ	https://dergipark.org.tr/tr/pub/kashed
22. Türkiye Klinikleri İç Hastalıkları Hemşireliği	2015	3	Türkiye Klinikleri	Türkçe-İngilizce	-EBSCO CINAHL Complete -Index Copernicus -ULAKBİM TR Dizin -Türkiye Atıf Dizini -Türkiye Klinikleri Tıp Veri Tabanı	https://www.turkiyeklinikleri.com/journal/ic-hastaliklari-hemsireligi-ozel-konular/464/issue-list/tr-index.html
23. Türkiye Klinikleri Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği	2015	3	Türkiye Klinikleri	Türkçe-İngilizce	-EBSCO CINAHL Complete -Index Copernicus -ULAKBİM TR Dizin -Türkiye Atıf Dizini -Türkiye Klinikleri Tıp Veri Tabanı	https://www.turkiyeklinikleri.com/journal/cerrahi-hastaliklari-hemsireligi-ozel-konular/460/issue-list/tr-index.html
24. Türkiye Klinikleri Doğum Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği	2015	3	Türkiye Klinikleri	Türkçe-İngilizce	-EBSCO CINAHL Complete -Index Copernicus -ULAKBİM TR Dizin -Türkiye Atıf Dizini -Türkiye Klinikleri Tıp Veri Tabanı	https://www.turkiyeklinikleri.com/journal/dogum-kadin-sagligi-ve-hastaliklari-hemsireligi-ozel-konular/446/issue-list/tr-index.html
25. Türkiye Klinikleri Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği	2015	3	Türkiye Klinikleri	Türkçe-İngilizce	-EBSCO CINAHL Complete -Index Copernicus -ULAKBİM TR Dizin -Türkiye Atıf Dizini -Türkiye Klinikleri Tıp Veri Tabanı	https://www.turkiyeklinikleri.com/journal/cocuk-sagligi-ve-hastaliklari-hemsireligi-ozel-konular/2149-5998/issue-list/tr-index.html
26. Türkiye Klinikleri Halk Sağlığı Hemşireliği	2015	3	Türkiye Klinikleri	Türkçe-İngilizce	-EBSCO CINAHL Complete -Index Copernicus -ULAKBİM TR Dizin -Türkiye Atıf Dizini -Türkiye Klinikleri Tıp Veri Tabanı	https://www.turkiyeklinikleri.com/journal/halk-sagligi-hemsireligi-ozel-konular/462/issue-list/tr-index.html
27. Hemşirelik Bilimi Dergisi	2018	3	Aydın Adnan	Türkçe-İngilizce	-ASOS Index -CiteFactor	https://dergipark.org.tr/tr/pub/hbd

			Menderes Üniversitesi		-Crossref -Google Scholar -İdeal Online -ROAD	
28. Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi	2018	3	Ordu Üniversitesi	Türkçe- İngilizce	-ASOS İndeks -Google Scholar -Rootindexing -TR Dizin -TÜBİTAK ULAKBİM Tr Dizin -Türk Medline -Türkiye Atıf Dizini -World Cat	https://dergipark.org.tr/tr/pub/ouhcd
29. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi	2019	3	Sağlık Bilimleri Üniversitesi	Türkçe- İngilizce	TR Dizin	https://dergipark.org.tr/tr/pub/sbuhemşirelik
30. Halk Sağlığı Hemşireliği Dergisi	2019	3	Halk Sağlığı Hemşireleri Derneği	Türkçe- İngilizce	-Index Copernicus International (ICI) -Türkiye Atıf Dizini	https://dergipark.org.tr/tr/pub/jphn
31. Cerrahi Ameliyathane Sterilizasyon Enfeksiyon Kontrol Hemşireliği Dergisi	2020	3	Cerrahi ve Sterilizasyo n Hemşireliği Derneği	Türkçe	Basılmamaktadır. 2021'de son yayım alımı yapılmıştır.	https://dergipark.org.tr/tr/pub/caseh
32. Yaşam Boyu Hemşirelik Dergisi	2020	3	ASOS Eğitim Bilişim Danışmanlı k	Türkçe- İngilizce	-ASOS İndeks -CiteFactor -Cosmos -Doi -DRJI -EBSCO Host -ESJI -Google Scholar -Index Copernicus -Mendeley -OpenAire Explore –Research Bible -WorldCat	https://lnursing.com/
33. Güncel Hemşirelik Araştırmaları Dergisi	2021	3	Selçuk Üniversitesi	Türkçe- İngilizce	-ASOS Index -Türkiye Atıf Dizini	https://dergipark.org.tr/tr/pub/jcnr
34. Akdeniz Hemşirelik Dergisi	2022	3	Akdeniz Üniversitesi	Türkçe- İngilizce		https://dergipark.org.tr/tr/pub/ahd

TARTIŞMA

Türk Hemşireler Dergisi 1950'lerde yayım hayatına başlamıştır. 2005-2020 yılları arasındaki 15 yıllık süreçte bu derginin basımı devam etmemiştir. Türkiye'nin en eski ve en önemli derneği olan Türk Hemşireler Derneği'nin çıkardığı bu süreli yayımın 15 yıl gibi bir süre basılmamış olması üzücüdür. Ayrıca uluslararası düzeyde ilk hemşirelik dergisinin 1900 yılında basıldığı düşünüldüğünde (AJN, 2022) Türkiye'nin bu süreci 50 yıl geriden takip ettiği görülmüştür.

Dünyada 1980'li yıllarda birçok yeni hemşirelik dergisi yayımlanmaya başlamıştır. Bunlar; Annual Review of Nursing Research, Scholarly Inquiry for Nursing Practice, Applied Nursing Research ve Nursing Science Quarterly olarak sıralanabilir (Burn & Grove, 2005). Ayrıca 1990'larda da birçok yeni hemşirelik dergileri yayımlanmıştır. Bunlar; Qualitative Health Research, Clinical Nursing Research, Clinical Effectiveness ve Outcomes Management for Nursing Practice isimleri ile basım hayatına başlamıştır (Polit & Beck, 2003; Polit & Beck, 2010). Bu çalışmada da görüldüğü üzere Türkiye'de de dünyadakine benzer şekilde 1990'lı yıllardan sonra dergilerin basımında artış olmuştur. Khorshid ve arkadaşlarının (2012) çalışmasında ve bu çalışmada da belirtildiği üzere ilk derginin 1950'de basımından 2012 yılına kadar ülkemizde sadece 15 tane hemşirelik dergisi basılmıştır. Ülkemizde hemşirelik dergileri kavramının temelleri uzun bir geçmişe dayanmamaktadır ve bu süreçte yapılan yayım sayıları yetersizdir. Buna rağmen son yıllarda hemşirelik dergi sayısı ve yayım sıklığı hızlı bir gelişim göstermektedir. Dünyadaki durum ile kıyaslandığında ülkemizdeki hemşirelik dergilerinin gelişme hızının daha yavaş olduğu görülmektedir (Karabulut ve ark., 2019).

Ülkemizde 2000'li yıllarda hemşirelik dergilerinin sayısında bir artış görülmüş ve bu artış günümüze kadar devam etmiştir. Bu çalışmada belirlenen toplam 34 dergiden 26'sının 2000'li yıllarda ve sonrasında yayım hayatına başladığı görülmüştür. Gören & Yalım'ın (2015) çalışmasında 2000'li yıllardan sonra hemşirelik dergilerinde artış olduğu belirlenmiştir.

Son yıllarda dergi sayısı giderek artmış olsa da bazı eski dergiler yayım hayatına devam etmemektedir. Hemşirelik

dergilerinin zaman içerisinde basılmaması hemşirelik araştırmaları ve hemşirelik literatürü için olumsuz bir durumdur. Ayrıca hemşirelik alanında çıkarılan dergilerin az olmasının sebebi toplumda halen bilimsel sağlık dergisi kavramının bilinmemesine bağlanabilir. Packer'ın (2014) İspanya'da yaptığı bir araştırmada, sağlık dergilerinin diğer sosyal bilimlere göre az olduğu belirlenmiştir. Türkiye'de de Kozak'ın çalışmasında (2003) sağlık dergilerinin sosyal bilimler dergilerine göre daha az basıldığı görülmüştür. Sağlık bilimleri içerisinde hemşirelik mesleğine özgü dergilerin de 1950'den bu yana basıldığı düşünülürse az olması kaçınılmaz bir sonuçtur.

Sağlık alanının gelişmesi ve sağlık disiplinlerinde uzmanlık alanlarının artması hemşirelik mesleğinin de bilimsel olarak sürekli araştırılması ve ilerletilmesi ihtiyacını doğurmuştur. Bu durum hemşirelik mesleğini uygulamada, akademik anlamda kullanılacak bilimsel bilginin araştırılmasını ve meslek üyeleri ile paylaşılmasını zorunlu kılmıştır (Davis & Tschudin, 2003; Bongiorno ve ark., 2005; Özsoy, 2009). Mesleğin profesyonel/bilimsel gelişimi için araştırma yapılması, araştırılan öğelerin meslek üyeleri tarafından okunması ve gelişmelerin takip edilmesi gerekmektedir. Yapılan araştırmaların meslek üyelerine ve mesleği öğrenecek olan öğrencilere daha iyi sunulabilmesi için bir araya getirilip bir yayım organında yayımlanmasıyla meslekte gelişme sağlanacaktır (Gözüm ve ark., 2000; Şen ve ark., 2014; Yılmaz ve ark., 2017; Avena & Barbosa, 2018; Yılmaz & Yalım, 2019). Hemşirelik mesleğini icra eden kişiler de hemşirelik dergilerinde bu yayımlarını yayımlayarak bilime ve hemşirelik mesleğinin gelişimine katkıda bulunabilirler (Korkmaz, 2011; Yılmaz ve ark., 2017; Yılmaz & Yalım, 2019).

Bu çalışmada ulusal hemşirelik dergilerinin çoğunun (%67,64) yılda üç sayı basıldığı görülmüştür. Gören & Yalım'ın (2015) çalışmasında da bu bulguyu destekler nitelikte bir sonuç olduğu görülmüştür. Yayımlanmak istenen araştırmaların değerlendirme süreçleri derginin basım sıklığını direkt etkilemektedir. Değerlendirme ve mizanpaj süreleri dikkate alındığında, dergilerin dört ayda bir üç sayı basılması oldukça makul bir süredir. Ancak yeni basılmaya başlayan

dergilerin ilk süreçte yılda iki sayı basmayı tercih ettiği görülmektedir.

Bu çalışmada ve Türkiye’de hakemli dergilerin çoğunun (%38,23) yayıncısının üniversiteler olduğu saptanmıştır (Gören ve Yalım 2015; Kozak 2003). Ayrıca dergilerin bir kısmının (%32,35) da mesleki örgütler tarafından da basıldığı görülmüştür. Dergiler yayıncılarının isimlerine göre isimler almışlardır. Dergiler, üniversitelerin fakülte ve enstitü gibi alt birimleri tarafından ortak bir yayım politikası ve kalite sistemi gözetilmeksizin yayımlanır (Demir, 2022). Ülkemizde 136 tane lisans eğitimi veren hemşirelik bölümü bulunmaktadır (HEMED, 2022). Yine ülkemizde 50 tane ulusal hemşirelik örgütünün bulunduğu bilinmektedir (Ünsal, 2021). Türkiye’de hemşirelik okul ve derneklerinin sayısı düşünüldüğünde çıkarılan süreli yayım sayısı çok azdır. Ülkemizde bazı okulların hemşirelik adı altında dergiler çıkardıkları görülürken, bazı hemşirelik okullarının ise daha çok sağlık bilimleri adı altında dergi çıkardıkları saptanmıştır. Sağlık bilimleri dergileri tüm sağlık disiplinlerinden gelen yayımları kabul etmektedir. Bu doğrultuda hemşirelik bilimine özgü dergilerin çıkartılması meslekle ilgili yayımların bir arada bulunmasını sağlamaktadır.

Dergiler yayım dillerine göre incelendiğinde; genel olarak Türkçe ve İngilizce dillerinde yayımlandığı ve Gören & Yalım’ın (2015) çalışmasında da bu bulguya benzer bir sonuç elde edildiği saptanmıştır. Dergilerin çoğunda yayım dilinin Türkçenin yanı sıra İngilizce de olması dergideki yayımların daha çok atıf almasını sağlamaktadır (Demir, 2022). Bu doğrultuda günümüzde aktif olan tüm hemşirelik dergilerinin her iki dilde yayım kabul etmesi sevindirici bir durumdur. Özer & Aydın’ın (2022) eğitim bilimleri temel alanındaki bilimsel dergileri inceledikleri yayımlarında da bu araştırmadaki sonuçlar gibi her iki dilde yayımlanan dergiler tek dilde yayım yapanlara göre daha fazladır. Yabancı dilde de yayım yapma eğiliminin artışı yayımların uluslararası başarıya taşınabilecek potansiyelinde artış olduğunu ve bu konuya önem verildiğini göstermektedir.

Bu araştırmada incelenen dergilerin tarandığı indekslere bakıldığında; ulusal ve uluslararası düzeyde çeşitli indekslerde yer aldıkları görülmektedir. Dergilerin uymaları gereken

hukuki, mali, akademik, etik ve teknik kurallar ile ilkeler bulunmaktadır. Tüm bunların dışında teknik açıdan uyulması gereken kuralları olan indekslere başvuru yapılması gerekmektedir. Her indeksin kriterleri ve başvuru süreçleri farklıdır. Onlarca indeksin kriterini takip etmek ve başvuru süreçlerini yürütmek, bu konuda dergide ilk defa görev alan kişilerce doğal olarak etkin şekilde yürütülemez (Demir, 2022). Dergilerin yayım sürecinde karşılaşılan bu hususlar yayım sıklığını etkilemektedir.

Bu çalışma verileri toplanırken ulusal hemşirelik dergilerinin linklerinin aktif olması, dergilerin web sitelerine kolay ulaşılabilmesini sağlamıştır. Bu durum dergilerin atıf almasına yardımcı olabilecek bir durum olduğu için sevindiricidir. Ayrıca okuyucuların bilgiye ulaşımını kolaylaştırdığı için bilime önemli katkılar sağlamaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye’de de dünya geneline paralel olarak yıllar içerisinde birçok hemşirelik dergisi yayımlanmaya başlamış ve araştırma bulgularının yayılmasına katkı sağlanmıştır. Ulaşılan sonuçlara bakıldığında; hemşirelik dergileri yayım hayatına geç başlamış ve 2000’li yıllara kadar yavaş bir ivme ile ilerlemiştir. 2000 yılından sonra hemşirelik dergilerinin çıkarılmasında belirli bir artış olmuştur. Toplamda 34 derginin basıldığı belirlenen bu çalışmada, altı tanesinin zaman içerisinde basılmadığı görülmüştür. Bu hemşireliğin gelişimi açısından üzücü bir durumdur. Akademik dergilerin yayım yapması için sağlaması gereken koşullar yayımlanma sürecini geciktirmektedir. Ülkemizde bulunan hemşirelik bölümü ve hemşirelik örgütleri sayısına bakıldığında hemşirelik dergi sayısı ve basımı yetersizdir. Ayrıca üniversite, klinik ve mesleki örgütlerin sağlık bilimleri dergisi adıyla yayım yapması hemşireliğe özgü yayımların bir arada bulundurulmasını zorlaştırmaktadır.

Bu derleme sonuçlarından yola çıkılarak, hemşirelik dergilerinin sayının artırılarak literatüre daha fazla katkı sağlaması ve dergilerin uluslararası dizinlere dayandırılması önerilebilir. Yıl içinde yapılan yayım sayısı artırılabilir. Yayım hayatına yeni başlayacak dergilerin hemşirelik adı altında dergi çıkartmaları mesleki açıdan önem taşımaktadır. Ayrıca aktif olan hemşirelik dergilerinin basımı

durduramaları adına yazarların sadece belli dergilere değil de tüm ulusal hemşirelik dergilerine yayımlarını göndermesi önerilmektedir. Bu doğrultuda başta akademisyenler olmak üzere, öğrenci ve klinisyen hemşireler bilgilendirilmelidir.

Çıkar Çatışması: Yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Finansal Destek: Bu çalışma mali açıdan desteklenmemiştir.

Yazar Katkıları: Fikir/kavram: AÜ; Tasarım: AÜ, OHK, BK; Veri toplama: AÜ, OHK, BK; Veri işleme: AÜ, OHK, BK; Analiz ve/veya Yorum: AÜ, OHK, BK; Kaynak tarama: AÜ, OHK, BK; Makalenin Yazımı: AÜ, OHK, BK; Eleştirel inceleme: AÜ, OHK, BK.

KAYNAKLAR

- Al, U. (2008). Bilimsel yayımların değerlendirilmesi: h-endeksi ve Türkiye'nin performansı. *Bilgi Dünyası*, 9(2), 263-285.
- American Journal of Nursing (AJN). (2022). About the journal. <https://journals.lww.com/ajnonline/Pages/aboutthejournal.aspx>. Erişim Tarihi: 20.12.2022.
- Avena, M.J., &Barbosa, A.D. (2018). Brazilian nursing journals: strengths, weaknesses and challenges. *Rev Bras Enferm*,71(5), 2489-2495.
- Baysal, E., Bolat, B., &Sarı, D. (2018). Hemşirelik mesleğinde gönüllü öncü; Semahat Arsel. I. Uluslararası III. Ulusal Hemşirelik Tarihi Kongresi, 67.
- Bongiorno, E., Colleoni, P., &Casati, M. (2005). Indagineconoscitivasullericerchepubblicate in seirivisteinfermieristiche Italiane dal 1998 al 2003. *Professioni Infermieristiche*, 58, 246-250.
- Burns, N.,& Grove, S.K. (2005). The Evolution of Research in Nursing. Editors:Burns, N.,& Grove, S.K. The Practice of Nursing Research Conduct, Critique, and Utilization. 5thEdition. USA: Elsevier, 16-21.
- Davis, A.J., &Tschudin, V. (2007). Publishing in English-language journals. *NursingEthics*, 14(3), 425-430.
- Demir, A. (2022). Hakemli dergilere yönelik SWOT analizi: Dergilerin güçlü ve zayıf yönlerinin tespiti. *Tetkik* 2,2, 191-197.
- Gören, Ş.Y., &Yalım, N.Y. (2015). Ulusal hemşirelik dergilerinin araştırma ve yayın etiği politikalarının dergi internet siteleri üzerinden incelenmesi.*Türkiye Biyoetik Dergisi*, 2(2), 137-154.
- Gözüm, S., Ünsal, A., Demirci, P., Birel, Ş., & Çamuşoğlu, S. (2000). Hemşirelerin mesleki örgütler ve dergilere ilişkin görüşleri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(2), 19-28.
- Hemşirelik Eğitimi Derneği (HEMED). (2022). Lisans eğitimi. <https://www.hemed.org.tr/lisans-egitimi/>. Erişim Tarihi: 20.12.2022.
- İlhan, E.S., &Karabulut, D.S. (2016). 1970-1989 yılları arasında Türk hemşireler dergisinde yayımlanan makalelerin incelenmesi. II. Ulusal Hemşirelik Tarihi Kongresi Savaşlar ve Hemşirelik, 19.
- Karabulut, N., Gürçayır, D., & Aktaş, Y.Y. (2019). Hemşirelik araştırma tarihi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*,10(2), 121-128.
- Kaya, A., Karataş, N., & Dalgıç, A.İ. (2019). Profesyonellik çerçevesinde hemşirelik bilimi: genel bir bakış. 2nd International Health Sciences and Life Congress, 1-6.
- Khorshid, L., Korhan, E.A., Yönt, G.H., & Demiray, A. (2012). Bir hemşirelik dergisinin incelenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 28(1): 47-55.
- Korkmaz, F. (2011). Meslektaş ve ülkemizde hemşirelik. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 18(2), 59-67.
- Kozak, N. (2003). Türkiye'de yayımlanan akademik dergilerin niteliklerindeki zaman içerisindeki değişim nedenleri: Sağlık, sosyal ve teknik bilim alanlarında yayımlanan dergiler üzerine bir inceleme. *Bilgi Dünyası*, 4(2), 146-174.
- Oermann, M.H., Nordstrom, C.K., Wilmes, N.A., Denison, D., Webb, S.A., Featherston, D.E., Bednarz, H., Striz, P., Blair, D.A., &Kowalewski, K. (2008). Dissemination of research in clinicalnursingjournals. *Journal of Clinical Nursing*,17(2), 149-156.
- Özer, B. &Aydın, M. (2022). Dergipark'ta yayımlanan eğitim bilimleri temel alanıyla ilgili bilimsel dergilerin incelenmesi. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(22), 273-290.
- Özsoy, S.A. (2000). Toplumda hemşirelik imajının belirlenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 16(2), 1-19.
- Özsoy, S.A. (2009). Hemşirelikte araştırma öncelikleri. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 11(1), 52-59.
- Packer, L.A. (2014). The emergence of journals of Brazil and scenarios for their future.*Educ. Pesqui.*, SãoPaulo, 40(2), 301-323.
- Polit, D.F.,& Beck, C.T. (2003). *Nursing Research: Principles and Methods*. 7th Edition. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins, 3-22.
- Polit, D.F., &Beck, C.T. (2010). *Essentials of Nursing Research Appraising Evidence for Nursing Practice*. 7th

- Edition. China: Wolters Kluwer Health / Lippincott Williams & Wilkins, 3-32.
25. Şen, E., Karaçam, Z., Çalışır, H., & Budak, S.S. (2014). Türkiye'deki hakemli hemşirelik dergilerinde 2007-2012 yılları arasında yayınlanan araştırmaların bazı özellikleri: Bir durum saptama. *FlorenceNightingale Hemşirelik Dergisi*, 22(3), 129-136.
 26. Ünsal, A. (2021). *Hemşirelik Tarihi ve Deontolojisi*. Editör: Ünsal, A. Ulusal Hemşirelik Kuruluşları. Akademi Basın ve Yayıncılık, İstanbul.
 27. Yılmaz, Ş., & Yalım, N.Y. (2019). Ulusal hemşirelik dergilerinde makale yayın sürecinin yayın etiği açısından irdelenmesi. *Türkiye Biyoetik Dergisi*, 6(4), 143-153.
 28. Yılmaz, A., Yazgan, E.Ö., Dur, B., Salman, F., & Demir, A. (2017). Türkiye'de hemşirelik lisansüstü tezlerinin yayın olma durumu: Bibliyometrik çalışma 1977-2016. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 19 (3), 34-44.